

A Lágymányos Gellért-téri egyetemi palota a „Ch” 1904-ben nyitotta meg kapuját

1904/05 tanévben, pont 100 éve nyílt meg az oktatás számára az új műegyetemi város „Ch”=chemia épülete. Az egyetem vezetősége még a pesti műegyetem városban (a Múzeum krt., és Eszterházy utcai területen) határozta el az építkezést. De mivel az építkezés alatt az átköltözés két részletben történt – 1904-ben és 1909-ben – az oktatási rendet, - terem jelölést „pesti” illetve „budai” szavakkal jelezték. Iratfejlécen, levélcímzésben az is előfordult, hogy a cím két szóból állt úgymint „Műegyetem – Lágymányos”.

Budán a nagy építkezés az Ó-Promontori út (=Budafoki út), Híd tér (=Gellért tér) és a Holt-Duna mentén húzódó földút, azaz „parti út” háromszög alakú földterületén indult el. A vizenyős árterület és a Holt-Duna fokozatos feltöltése a legkorszerűbb eszközökkel, építőanyagokkal történt, a híres GREGERSEN Guilbrand „norvég ácsmester” bevonásával, (akinek munkájára például Szeged városa is hálával emlékszik az árvíz után).

A tervbe vett lágymányosi részen két öreg ipartörténeti gyár állt a „szeszgyár”, mely az 1764-es években katonatáborhoz tartozott. CZIGLER Győző (akinek munkáját az Egyesület Alkotmány utcai székháza is dicséri: a szerk.) ebbe az öreg gyárba hurcolta a tervrajzokat, irányította az építkezést, de ide vezette be az első „műegyetemi telefont” is, T: 59-01.

A másik gyár „kőolaj-finomító” volt mely hét épületből állt (a mai Karinthy

Gregersen Guilbrand (Norvégia 1824–Budapest 1910) A „norvég ácsmester” vasutak, hidak ismert és tisztelt ács-czölöp építőmestere 1847-ben telepedett le hazánkban. Esztergomi lányt vett feleségül. Vállalkozását hét fiával fejlesztette naggyá. Béla fia erdész lett. A családi vállalkozás erősítette a magyar fafeldolgozást. A „norvég ácsmester” a szegedi rettenetes árvíz után, 1879-ben folyószabályzást, töltési munkákat végzett és többszáz faházat épített a rászorulóknak. A kormány nemesi ranggal tüntette ki.

F. u. és Irinyi J. u. közötti részen). A szekerek, cséplőgépek, petróleum világítás korszakában volt forgalmas, petróleum, kocsikenőcs-féleségeket előállító termékei miatt. Ennek a gyárnak a szomszédságában volt a valamikori mulatságairól híres „Nádor kert”. Ez

időben azonban nagy részét PECZ Ármin kir. kertész, egyben kertész iskola vezetője bérelte, facsemete nemesítés, értékes bokrok termesztése végett. Növényei a Budai palotát, a Nemzeti Múzeumot, a pesti- majd a budai műegyetem város parkjait ékesítik ma is, de facsemetái Bécs, Fiume parkjaiba is kerültek.

A Holt-Duna kis sziget részeinek nádasában vízimadarak vadnyulak tanýáztak. Míg a nagy terjedelmű földrészen bolgár kertészek munkálkodtak, ők és az evezős fiatalok mindig örömmel üdvözölték egymást. Különleges fából készült óriási vízikerekei már messziről feltűntek. Festők, fotómasinához értők kedvelt témájává vált, így a főváros budai régmúltja megmaradt számunkra az 1910-es évekből.

Czigler több, mint 20 tervrajzát beküldte a Párizsi Világkiállításra és Grand Prix elismerést nyert 1900-ban, abban az időben, amikor a BÁNKI-MO-

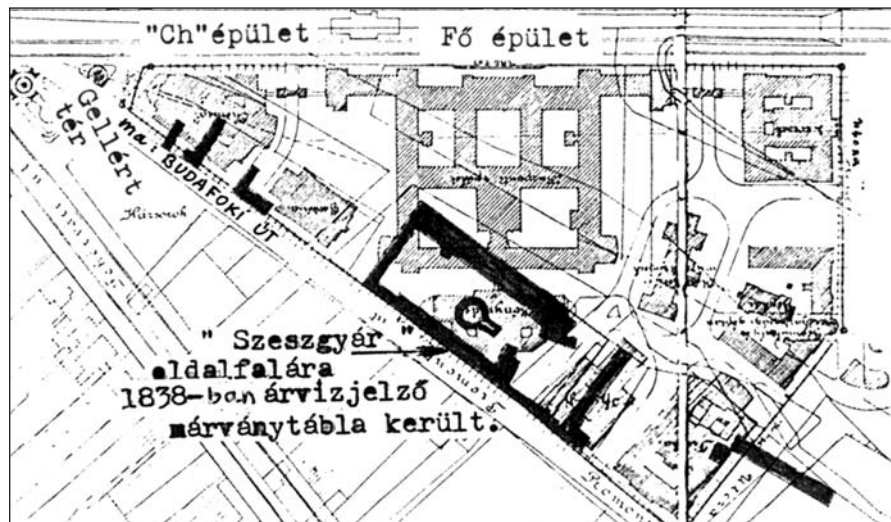
TOR, a MÁV GÉPGYÁR egyik mozdonya és WARTHÁ-ZSOLNAY fényes-fényű „gubbiói lüszter” eljárással készült kerámiái is aranyérem kitüntetésben részesültek.

1905. március 28-án azonban a „Ch” épület előcsarnokában, a gázkandélaberek szelíd fénye mellett búcsúztatták a budai egyetemváros létrehozóját, CZIGLER Győző építészt, műegyetemi tanárt.

Az építkezés első nagy szakaszát végül 1909-ben HAUZSMANN Alajos és PECZ Samu építészek (Pecz Ármin a fiatal Pecz Samunak nagybátyja volt) fejezték be. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa még az évben 899. sz. rendelettel pedig a Duna melletti sétányt „Műegyetem rakpart”-nak nevezte el.

Pedroni Emma Anna
művészettörténész

Fotók: **Pedroni E.A.** gyűjteménye

Czigler Győző helyszínrajza